

PÕGUS TAGASIPIILK

□ VIRUMAA TIHEDAT KULTUURISUVE KOMMENTEERIB LÄÄNE-VIRU MAAKONNA KULTUURINÕUNIK RAIVO RIIM □

Nii nagu tänavune suvi, on ka esimesed üleilmsed virulaste päevad märkamatult möödunud vajunud. Mäletatavasti avati virulaste päevad 18. mail Viru-Nigulas ja lõpetati 21. juulil Iisakus, kuigi viimane päevade ajakavva lülitatud ettevõtmine — rahvusvaheline noorte keskkonnakaitsjate laager «Ecotopia» Tundlinna lähistel — sai otsa alles 18. augustil. Ja juba järgmisel päeval tegi too käänuline moodustis, mida ka ajalooks nimetatakse, oma järjekordse etteaimamatu jõnksu.

Nüüdseks on meeli pingul hoidnud ärevus selleks korraks jälle lahenenud ja paras aeg teha esimene põgus tagasipiilk virulaste päevadele. Kultuurinõunik Raivo Riim on üks neid, kes virulaste päevade korraldamisega meie maakonnas kõige enam hõivatud oli. Alustuseks palusin tal uuesti üle rääkida, kuidas tärkas ja arenes nende päevade idee.

«Idee tekkimise kohta on mitmeid versioone. Mina olen nõus Ilme Postiga, kes ütles, et virulaste päevade algidee pakkusid välja Kohtla-Järve Põlevkivimuseumi naised. Nemand panid tähele, et Virumaa külade esmaimnemisest möödub tänavu 750 aastat ja et neid tähtpäevi võiks ühiselt tähistada. Mõte sellisest suurest, tõeliselt sügavuti minevast kultuurifestivalist tuli juba tegemise käigus. Võtsime küll ühendust nii saariaste kui ka mulkidega, kes omi päevi juba varem pidanud, ent otsustasime tehtut mitte kopeerida. Viru meestele on ikka omane olnud, et kui teha, siis teha suurelt!»

Raivo Riim ei leia, et virulaste päevade kava olnuks liigselt üle pingutatud. Korraldajad püüdisid selle poole, et päevade ettevõtmised jõuaksid võimaluse korral igasse valda, igasse külla. Sooviti murda meil juurdunud tava, kus kultuuri transportitakse tavaliselt ainult pealinnast ja ainult kohalikesse keskustesse. Tänavused virulaste päevad ehitati üles just omaalgatusele.

«Minu arvates oli virulaste päevade üks väärtusi see, et kohapeal hakati mõtlema ja tegutsema. Teine väärtus aga see, et kohalik rahvas nägi oma kultuurijuhtide tugevust ja nõrkust. Sinani said nad palka Rakve-

rest, kultuuriosakonnast, nüüd ollakse valla leivas. Nii peab iga kultuuriedendaja nüüd oma olemasolu õigustama, vastasel korral vahetab kohalik rahvas ta üsna pea parema vastu välja. Jõhkra!t öeldes: see nõukogulik kultuurimajakultuur, kus tähtis oli ainult ringide ja taidlejate arv, on nüüd möödas.»

Raivo Riim lisas veel, et meie maakond on Eestis üks esimesi, kus keskuse kultuurivõim peaaegu täielikult valdade vahele laiail jagatud.

«Virulaste päevade eesmärgiks oli kodukandikultuuri väärtustamine. Et Haljalas teataks, kes on seal enne meid elanud ja mida teinud; et Väike-Maarjas tunnetataks oma kodukoha tähtsust... Muidu lähevad noored Tallinna või Soome ega jää Virumaale.»

Päevade lõpetamisel Iisakus oli just Raivo Riim see, kes kuulutas, et järgmine üleilmne virulaste kokkutulek võiks toimuda viie aasta pärast. Oli see tema isiklik idee?

«Tegelikult on see Lääne-Viru maavalitsuses läbi arutatud seisuks. Loomulikult pole see kohustus, vaid lihtsalt väljaõeldud mõte, millele võib vastu vaielda, aga millega võib ka soostuda. Kui päevad toimuksid igal aastal, käiksid need lihtsalt varsti maha. Aga virulaste päevad peavad olema suur pidu, piisavalt suur, et olla üleilmne.»

Palju viibis virulaste päevadel väliseestlasi, selle kohta hr. Riimil andmed puuduvad. Kutseid saadeti Tallinna firma «Kodu» vahendusele üle 300. Sama firma

abistas ka viisade hankimisel. Nii said üle pika aja oma kodumaad külastada ka need välisvirulastest vanahärrad, kellele eneseväarikus vene saatkonna uksele koputamist ei lubanud.

Veel arvas Raivo Riim, et järgmisel korral tuleks virulaste päevade ettevõtmised mahutada lühemasse ajavahemikku. Päevad võiksid kulmineeruda näiteks jaanipäevaga, Eestimaa suve ilusaima ajaga. Tänavu aga õiget kulminatsiooni ei olnud, päevad lõppesid Raivo Riimi sõnul «vaikse sahinaga».

Koostöö Ida-Virumaaga sujus ladusalt: «Suhtlesime pidevalt, kuid meie oma muredega neid ei koormanud, nemad meid samuti mitte. Mõlemad pooled tegid oma asja valmis ja kutsusid teise poole külla.

Mulle meeldis väga, et nii meie maakonnas kui ka tervel Virumaal avati sel suvel hulgaliselt mälestusmärke ja -tähiiseid. Ja üldse... Kohalikus kultuuriloos tehti väga palju ära,» oli Raivo Riim kindel.

Aga edasi?

«Poetiliselt öeldes virulaste päevad jätkuvad nüüd šüvitsi. Odette Kirsil on valmis Virumaa kultuuriloo programm koolidele. Sügisel plaanime maakonna õpetajatele sellekohase seminari korraldada ja kodukandi kultuuriloo õpetuse koolides käima panna.»

Raivo Riimi mõtteid vahendas Hannes KUUSMA

A. SEIDELBERGI ja A. TRALLA fotod

